

Intence contra „spád“

Všude, kde najdeme nějaký ucelený pohyb (dění, děj), můžeme rozpoznat, určit a popsat jeho směr. To, že se něco tímto směrem pohybuje (děje), můžeme jednak charakterizovat jako dynamiku, která má jistou tendenci, jistý „spád“, anebo je navíc zaměřena ještě k něčemu jinému než k tomuto svému „výsledku“ (který je ještě součástí onoho pohybu, jíž však sám pohyb končí). Toto směřování k něčemu jinému, co je mimo sám výkon tohoto směřování, ale co je pro „smysl“ směřování naprosto nezbytné, budeme nazývat směřováním intenčním, případně intencionálním. (Zatím necháváme stranou rozlišení dvojího typu ucelenosti určitých pohybů, a to podle toho, zda zdrojem a garantem takové ucelenosti je „pohyb sám“ (přesněji: sama událost), anebo je-li tím integrujícím činitelem nějaký subjekt vnější (nějaká jiná událost). Každá událost, která je s to se vztáhnout nějak k sobě (a to je podmínkou jak její „reálnosti“, tak toho, že se tím sama ustavuje jako subjekt), to činí tak, že tím vykonává nikoli už pouze své vlastní bytí, nýbrž něco, co navíc směřuje ještě k něčemu, co k jejímu bytí nenáleží jako jeho součást nebo složka. Tento výkon události („celostného pohybu“) se zaměřuje, „cílí“ k něčemu, co „ještě není“, a to i v každém případě, kdy můžeme poměrně zřetelně rozpoznat daleko zřejmější zaměřenost k něčemu vnějšímu, tj. k nějaké jiné události, která „jest“ (nebo vůbec něčemu vnějšímu, v okolí „jsoucím“). Spjatost tohoto zaměření k něčemu jsoucímu se zaměřením k něčemu nejsoucím spočívá v tom, že samo zaměření k čemujsoucím nevyplývá ze jsoucnosti onoho jsoucího, ke kterému je událost/subjekt navenek zaměřena, ale je nejen provázena, ale přímo podmíněna výkonem něčeho, co nevyplývá („kauzálně“, determinovaně) ani ze jsoucnosti události samé. Právě tento vztah zaměřenosti k onomu ještě nejsoucím, k čemu má teprve dojít (a to díky aktu události, nikoli jen v důsledku jakoby naprogramovaného průběhu jejího dění, jejího bytí), budeme nazývat intencí, a když bude chtít obecně mluvit o charakteru této zaměřenosti, budeme mluvit o intencionalitě.

(Písek, 060816-1.)